

UNN HF – Ny dialyseavdeling

KONKURRANSEGRUNNLAG

F2 Byggherrens HMS-krav

Innholdsfortegnelse

1	INNLEDNING	4
2	MÅLSETTING FOR HMS-ARBEIDET	4
2.1	AVGRENSNING	4
2.2	FORMÅL	4
2.3	HOVEDPRINSIPPER FOR HMS-ARBEIDET.....	5
2.4	DOKUMENTSTRUKTUR FOR HELSE-, MILJØ- OG SIKKERHETSARBEIDET	5
2.5	OMFANG OG FORSTÅELSE AV BEGREPET HELSE, MILJØ OG SIKKERHET	7
2.6	UNN HF SINE MILJØMÅL	7
2.7	NULLSKADE-VISJON	8
2.8	NULL-TOLERANSE.....	8
2.9	MÅL FOR H-VERDI	8
2.10	FORHOLDET TIL LOVER, FORSKRIFTER, REGULERINGSPLAN OG ANDRE EKSTERNE RAMMEBETINGELSER.....	9
2.11	DISPENSASJONER OG FRAVIK FRA KRAV OG BESTEMMELSER	9
3	OVERORDNEDE BESTEMMELSER	9
3.1	KONTRAKTPARTNERS HMS-PLAN	9
3.2	BYGG- OG ANLEGG SARBEID HOS UNN ELLER HOS ANDRE TREDJEPARTER	9
3.3	MYNDIGHET OG PLIKT VED FARE FOR LIV OG HELSE	9
3.4	MELDING, RAPPORTERING OG OPPFØLGING AV ULYKKER, NESTENULYKKER OG FARLIGE HENDELSER.....	10
3.5	HMS-MÅNEDSRAPPORTERING	10
3.6	SANKSJONER MOT ENKELTPERSONER	10
4	HENSYN TIL OMGIVELSENE	10
4.1	ANSVAR FOR RISIKOVURDERINGER OG GJENNOMFØRING AV HMS-TILTAK	10
4.2	ARBEIDSTID	11
4.3	FERIE.....	11
4.4	TRAFIKK OG PARKERING	11
4.5	HELIKOPTERTRAFIKK TIL OG FRA UNN	12
4.6	KOMMUNIKASJONSUTSTYR.....	12
4.7	VEGETASJON, NATUR OG LANDSKAP	12
4.8	FORURENSNING, UTSLIPP TIL VANN, JORD OG LUFT.....	12
4.9	STØV.....	12
4.10	STØY.....	13
4.11	VIBRASJON	13
4.12	LYS	13
5	SIKKERHET, HELSE OG ARBEIDSMILJØ PÅ BYGGEPLASSEN	13
5.1	SPRÅK	14

5.2	OBLIGATORISK HMS-INTRODUKSJONSKURS	14
5.3	HJELMFARVER	14
5.4	ARBEIDSTAKERNES ARBEIDSTØY	15
5.5	VERNEUTSTYR	15
5.6	SIKKER-JOBB-ANALYSER (SJA)	15
5.7	LÆRLINGER, SKOLEELEVER OG LIGNENDE	16
5.8	RIGGPLANER	16
5.9	ADGANGSKONTROLL, MERKING OG SIKRING AV BYGGEPLASS	16
5.10	SIKKERHET VED ARBEIDSKONFLIKTER.....	18
5.11	RIVING OG REHABILITERING	18
6	ORDEN, AVFALL OG RENHOLD	18
6.1	GENERELT	18
6.2	KONTRAKTPARTNER HOLDES ANSVARLIG FOR MERKOSTNADER SOM FØLGE AV BRUDD PÅ BESTEMMELSENE AVFALL	19
7	BYGG-OG ANLEGG SARBEIDERES ARBEIDSVILKÅR	19
7.1	ARBEIDSMILJØ PÅ BYGGEPLASSEN	19
7.2	UTFØRELSE AV ARBEIDSOPERASJONER	20
7.3	MILJØRIKTIGE LØSNINGER	20
7.4	SPISE- OG SKIFTEFORHOLD.....	20
7.5	TOALETTER	20
7.6	RØYKING.....	20
7.7	ARBEIDSLYS	20
8	INFORMASJON OG VARSLING TIL 3. PART	21
8.1	VARSLING	21
8.2	INFORMASJON.....	21

1 INNLEDNING

Det er UNN HF sin intensjon at våre kontraktspartnere skal utføre helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet i henhold til egne metoder og prosedyrer.

På bakgrunn av utbyggingsprosjektets kompleksitet og våre erfaringer har UNN HF til tross for intensjonen ovenfor, vurdert det nødvendig å fastsette en rekke krav for å sikre at man oppnår de mål som er fastsatt for helse, miljø og sikkerhet.

UNN HFs krav til helse, miljø og sikkerhet er detaljert beskrevet i dette dokumentet som er et utfyllende dokument til F1 Byggherrens SHA-plan. Bestemmelsene vil kunne bli ytterligere bearbeidet i løpet av kontraktstiden. Kontraktspartneren skal, hvor det er nødvendig, tilpasse sine egne prosedyrer for å tilfredsstillende UNN HFs krav slik de er beskrevet i dette dokumentet eller slik de blir endret med hjemmel i kontrakten.

Det kan noen steder i dokumentet forekomme ordlyd som er helt eller delvis i samsvar med lov og forskriftstekster. Dette er gjort for kravområder som UNN HF ønsker særlig fokus på.

Kravene i dette dokumentet gjelder både UNN HFs kontraktspartnere og kontraktspartnerens eventuelle underentreprenører og/eller samarbeidspartnere. (Det er kontraktspartneres ansvar å sørge for dette.)

2 MÅLSETTING FOR HMS-ARBEIDET

Kapittelet beskriver generelt dokumentets avgrensning, formålene med UNN HFs HMS-krav, hovedprinsipper for HMS-arbeidet i utbyggingsprosjektet, sammenhengen mellom ulike HMS-dokumenter, UNN HFs definisjon og forståelse av HMS, UNN HFs HMS-mål, forholdet til lover, forskrifter og andre dokumenter, samt regler om søknad om dispensasjon og fravik fra UNN HF HMS-krav.

2.1 AVGRENSNING

- 2.1.1 Kravene er gjeldende for UNN HF sine kontraktspartnere unntatt kontrakter om utstyrsleveranser.
- 2.1.2 Enhver kontraktspartner er ansvarlig for å gjøre samme krav gjeldene for sine underentreprenører. Enhver kontraktspartner står likevel fritt til å stille strengere krav til seg selv og sine underentreprenører enn det som er spesifisert i dette dokumentet.
- 2.1.3 Kravene er gjeldende fra arbeid igangsettes og frem til overtagelse.

2.2 FORMÅL

HMS-arbeidet skal sikre:

- 2.2.1 et godt og forsvarlig arbeidsmiljø for bygg og anleggsarbeidere.
- 2.2.2 en god og forsvarlig håndtering av bygg- og anleggsavfall.
- 2.2.3 gode og forsvarlige forhold for omgivelsene, særskilt UNN, UIT og andre naboer.
- 2.2.4 gode og forsvarlige arbeidsforhold i det fremtidige sykehuset.
- 2.2.5 at alle parter og berørte får nødvendig informasjon vedrørende helse, miljø og sikkerhet.
- 2.2.6 at de rammer og krav satt i utbyggingsprosjektets styringsdokumenter, reguleringsplaner, lover og forskrifter m.m. oppfylles.

2.3 HOVEDPRINSIPPER FOR HMS-ARBEIDET

2.3.1 HMS-arbeidet skal som hovedprinsipp være proaktivt.

- Det skal arbeides forebyggende ved å søke å unngå at farlige forhold og nestenulykker oppstår.

2.3.2 HMS er et lederansvar.

- Enhver leder, både hos UNN HF og våre kontraktspartnere, skal gå foran og vise initiativ og handlekraft for å sikre oppfyllelse av utbyggingsprosjektets mål for helse, miljø og sikkerhet.
- Ledere og nøkkelpersonell skal prioritere HMS-arbeid på lik linje med andre oppgaver.

2.3.3 HMS er likestilt andre hensyn.

- Hvor HMS, fremdrift og økonomi er i konflikt med hverandre skal helse-, miljø- og sikkerhetshensynet likestilles med andre hensyn.

2.3.4 HMS som tema i alle fora.

- HMS-arbeidet skal ha en naturlig plass i alle relevante sammenhenger, herunder møter, befaringer, planlegging, team-bygging, personalsamlinger m.m.

2.3.5 HMS-arbeidet blir best med åpenhet.

- Utbyggingsprosjekt er viet oppmerksomhet fra både myndighetene, publikum og media. Dette gjør at hendelser på våre byggeplasser, blir omtalt i media. Utbyggingsprosjektets policy innebærer åpenhet, også vedrørende skader og uhell på byggeplassen.

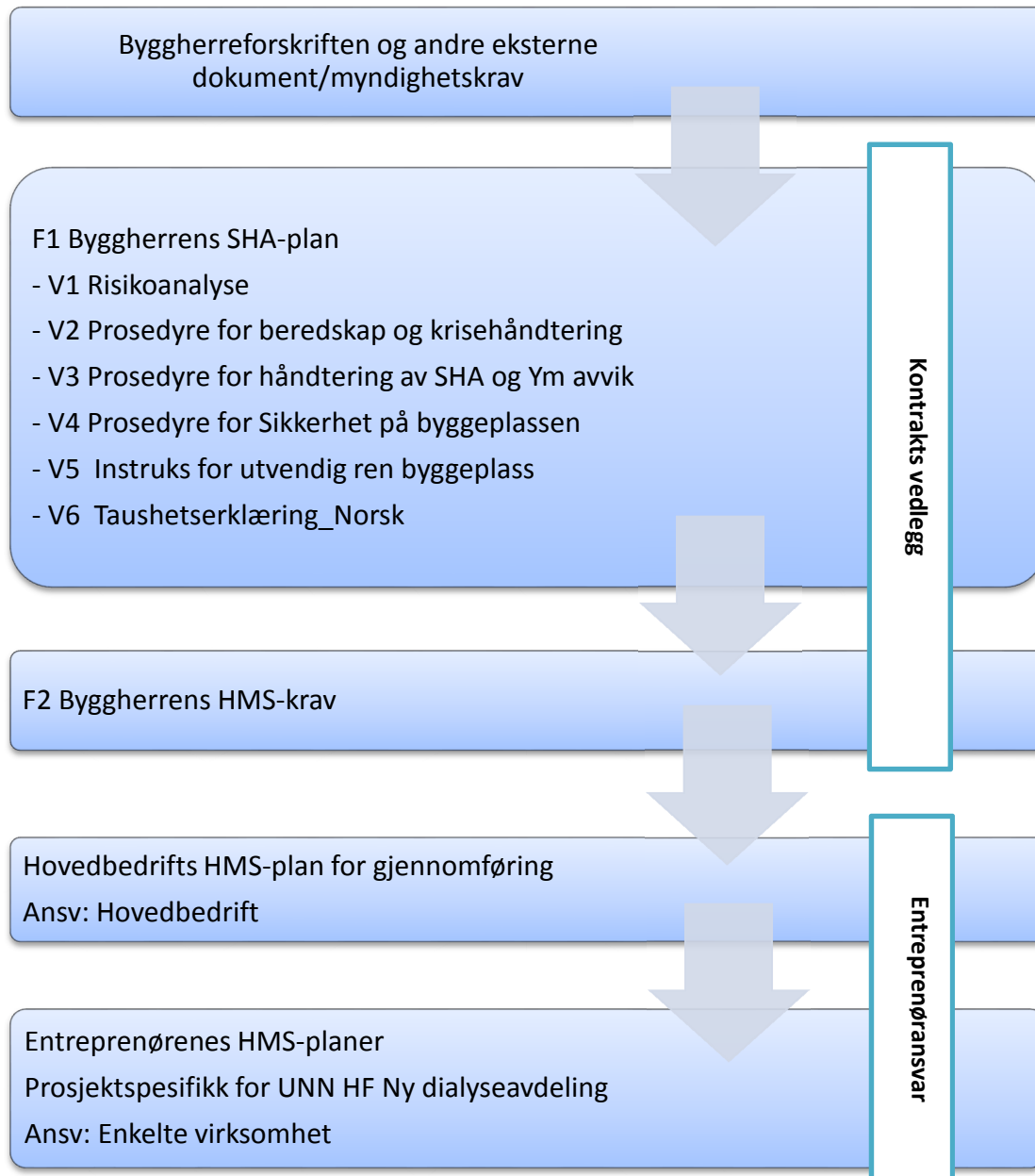
2.3.6 HMS-arbeidet skal dokumenteres.

- For å kunne dokumentere våre vurderinger, mål, tiltak og resultater vedrørende HMS skal HMS-arbeidet dokumenteres på lik linje med annet arbeid.

2.3.7 HMS-null-toleranse.

- Enhver person som oppdager farlige situasjoner, farlige forhold eller brudd på hms-bestemmelser skal ta dette opp med de involverte personer og sørge for at det uten ugrunnet opphold skrives en avviksmelding eller rapport om uønsket hendelse (RUH).
- Ved fare for liv eller helse skal arbeidet stanses inntil risiko er vurdert og nødvendige tiltak iverksatt.

2.4 DOKUMENTSTRUKTUR FOR HELSE-, MILJØ- OG SIKKERHETSARBEIDET

Figuren over viser grafisk oversikt over UNN HF dokumentstruktur for SHA/HMS-arbeidet.

- 2.4.1 Dokument F1 «Byggherrens SHA-plan» er det styrende dokumentet for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø i prosjektet. Det er utført entrepresespesifikke risikoanalyse (Vedlegg 1) i tillegg til en overordnet risikovurdering for hele prosjektet. Videre behov for risikovurderinger for detaljprosjekt beskrives og følges opp i entreprenørens SHA-planer (tidligere HMS-plan) for hver entreprise.
- 2.4.2 F2 Byggherrens HMS-krav byggefase (dette dokumentet) er et kontrakts dokument og beskriver de HMS-krav UNN HF Tromsøs kontraktspartnere skal oppfylle i forbindelse med utbyggingen av dialyseavdeling.

2.5 OMFANG OG FORSTÅELSE AV BEGREPET HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

2.5.1 Helse

- Omfatter fysisk eller psykisk helse, herunder skade og sykdom som følge av arbeidet.
  - For utbyggingsprosjektet betyr dette at det skal arbeides aktivt for at alle arbeidstakere skal ha et arbeidsmiljø som gjør at arbeidstakeren skal kunne forlate arbeidsplassen hel og uskadd, samt føle seg tilfreds og vel ved endt arbeidsdag.

2.5.2 Miljø

- Omfatter forurensning av byggeplassen og omgivelsene som følge av lyd, lys, støy og vibrasjon, utslipp til jord, vann og luft.
  - For utbyggingsprosjektet betyr dette at det skal arbeides aktivt for å unngå og redusere forurensning av byggeplassen, UNNs inn- og utvendige områder, omkringliggende veier og nabolag forøvrig.
- Omfatter arbeidstakernes arbeidsmiljø med tanke på medvirkning/medbestemmelse, «ros og ris», kollegaforhold og innhold i arbeidsoppgaver.
  - For utbyggingsprosjektet betyr dette at det skal arbeides aktivt for at utbyggingsprosjektet skal gi et meningsfylt arbeid hvor arbeidstakeren har innflytelse i arbeidsprosesser og beslutninger, hvor det er rom for både ros og ris, og der arbeidsmiljøet er preget av åpenhet og lojalitet mellom arbeidstakerne.

2.5.3 Sikkerhet

- Omfatter sikkerhet for arbeidstakere og besøkende på byggeplassen, forbipasserende og naboer, samt pasienter, ansatte og pårørende ved UNN.
  - For utbyggingsprosjektet betyr dette at det skal arbeides aktivt for å få kontroll over farer for skade på mennesker, miljø eller omgivelsene.

2.6 UNN HF SINE MILJØMÅL

2.6.1 Planlegging riving, sanering og gjenbruk

Rivearbeidene skal planlegges og gjennomføres slik at man oppnår så stor gjenvinningsgrad som mulig av sykehusutstyr og bygningsmaterialer.

Videre skal man ha kontroll på helse- og miljøskadelige stoffer, samt at rivearbeidene gjennomføres med minst mulig ulemper for eksisterende sykehus og øvrige naboer.

- Det skal tilstrebes gjenbruk av inventar, møbler, sykehusutstyr og medisinskteknisk utstyr i den grad det er mulig.
- God kontroll av helse- og miljøfarlige stoffer, riving i hht utarbeidet Miljøsaneringsbeskrivelse
- Høy grad av gjenvinning og sortering av riveavfall, 70 % skal gjenvinnes/sorteres.
- Rivingen skal gjennomføres på en slik måte at prosessen ikke medfører urimelige ulemper for omgivelsene.
- Omgivelsene skal sikres og støy, vibrasjoner og støv skal reduseres til et minimum.

2.6.2 Miljøkvaliteter i ferdig bygg

Bygget skal ha gode miljøkvaliteter og være blant de beste når det gjelder energiforbruk, materialbruk, avfallsløsninger og ha god fleksibilitet i forhold til senere ombygginger. Bygget skal tilrettelegges med god tilgjengelighet for alle.

- Det skal benyttes materialer som har liten påvirkning på miljøet i løpet av hele byggets livssyklus
- Ved valg av materialer ta hensyn til miljøpåvirkning gjennom livsløpet fra utvinning til deponering. Det skal tas hensyn til levetid, tilgjengelighet, renhold og vedlikehold i hele byggets brukstid. Dette gjelder også materialers påvirkning av inneklima i byggefasen.

- Ingen ulovlige stoffer skal benyttes, og stoffer som utfases i løpet av byggeperioden skal unngås, ref Klif's OBSI-liste (<http://www.klif.no/publikasjoner/kjemikalier/1910/ta1910.pdf>)
- Velge materialer med lang levetid og lavt behov for vedlikehold
- Det skal velges materialer som er utvunnet, produsert og transportert med minst mulig miljøbelastning.

2.6.3 Utførelsesfase, gjennomføring av rive- og byggeprosess

Utbyggingsarbeidene skal gjennomføres uten alvorlige ulykker eller skader på mennesker, og gjennomføres med minst mulig ulemper for eksisterende sykehus i drift og øvrige naboer.

- Det skal være en åpen og konstruktiv kommunikasjon med alle berørte parter, basert på gjensidig tillit og forståelse. God infoflyt skal sikres.
- Legge opp utbyggingen slik at den ikke hindrer driften av UNN, atkomst for ambulanser, ansatte og brukere, og ikke påfører sykehuset eller naboene unødvendige belastninger.
- Alle skal fremme en «nullskade-filosofi» som forebygger skade på mennesker og utstyr.
- Alle skal bidra til at våre kontraktspartnere ivaretar sine ansatte og leverandører med vekt på forebyggende tiltak og opplæring innenfor helse, miljø og sikkerhet.
- Det skal være god kontroll av helse- og miljøfarlige stoffer i forbindelse med riving av bygg og fjerning av gjenstående medisinskteknisk utstyr.
- Det skal ikke genereres med enn 25 kg avfall per m²i forbindelse med nybygging og ombygging av gammelt bygg.
- 80 % av avfallet skal kildesorteres (gjelder både rivning og nybygg).
- Farlig avfall skal sorteres og innleveres til godkjent mottak.
- Utbyggingen skal etterstrebe og minimere skader på omkringliggende areal. Eksisterende vegetasjon skal bevares.
- Ulemper i forbindelse med støv, støy, trafikk og vibrasjoner skal unngås/minimeres. Tilkomst sikres og område skjermes for omgivelsene.
- Ikke øke risikoen for brannspredning.
- Ikke hindre eller forstyrre helikoptertrafikk.
- Ha en beredskap som sikrer tilfredsstillende håndtering av alvorlige, unormale hendelser eller truende situasjoner.

2.7 NULLSKADE-VISJON

2.7.1 UNN HF Tromsø har som målsetting at ingen skal bli skadet som følge av prosjektet.

- Alle parter skal arbeide for å oppnå dette, selv om det har skjedd ulykker.

2.8 NULL-TOLERANSE

2.8.1 UNN HF Tromsø har null-toleranse ved brudd på våre HMS-bestemmelser.

2.8.2 Null-toleranse innebærer at enhver skal påtale ethvert brudd på UNNs HMS-bestemmelser.

2.8.3 Brudd på hms-bestemmelser skal rapporteres skriftlig.

2.8.4 Ved brudd på HMS-bestemmelser skal det i avviksmelding/RUH angis ansvarlig entreprenør.

2.9 MÅL FOR H-VERDI

2.9.1 Kontraktspartner skal fastsette mål som er i samsvar med eller bedre enn UNNs mål for H- verdi.

2.9.2 Kontraktspartner skal i HMS-planen beskrive hvordan disse mål skal nås.

2.9.3 Enhver entreprenør skal planlegge og gjennomføre nødvendige tiltak for å bidra til at skader ikke oppstår og at skadetallene ikke overstiger måltallene.

2.9.4 H-verdi (Hyppighetsverdi) = (antall personskader med fravær som følge av arbeidsulykker på byggeplassen/antall utførte timer) x 1.000.000

➤ Mål:

- H-verdi = 0

2.10 FORHOLDET TIL LOVER, FORSKRIFTER, REGULERINGSPLAN OG ANDRE EKSTERNE RAMMEBETINGELSER

2.10.1 UNN HF's HMS-krav er tilleggskrav til myndighetenes krav

2.10.2 UNN HF's HMS-krav gjelder så fremt myndighetene ikke stiller strengere krav.

2.11 DISPENSASJONER OG FRAVIK FRA KRAV OG BESTEMMELSER

2.11.1 Kontraktspartner kan søke om dispensasjon hos UNN HF for fravikelse av UNN HF's HMS-krav. Merk at dette gjelder kun krav som er satt av UNN HF.

2.11.2 Søknad om dispensasjon fra UNN HF's hms-krav skal sendes skriftlig til KU. Søknaden skal inneholde risikovurdering som viser hvordan arbeidet er planlagt gjennomført om dispensasjon blir innvilget.

2.11.3 Søknaden sendes til og avgjøres av UNN HF iht. gjeldende regler for slik søknad.

2.11.4 UNN HF kan stille krav om kompenserende tiltak før søknad innvilges.

3 OVERORDNEDE BESTEMMELSER

Dette kapittelet beskriver UNNs overordnede HMS-bestilling til kontraktspartnerne. I dette kapittel og i de påfølgende kapitler beskrives tematisk og i detalj hva kontraktspartnerne skal levere innen HMS. Kontraktspartneren skal relatere sine egne planer og bestemmelser for utførelse av oppdraget til kravene i HMS-krav Byggefase, samt UNNs visjoner, mål, planer, styringssystem m.m.

3.1 KONTRAKTPARTNERS HMS-PLAN

3.1.1 For å bidra til at kontraktspartneren etablerer et størst mulig eierskap og engasjement i forhold til HMS-krav i utbyggingsprosjektet skal kontraktspartneren utarbeide sin egen HMS-plan for sitt arbeid med utgangspunkt i aktuell SHA-plan med risikovurderinger.

3.1.2 Planen skal beskrive hvordan kontraktspartneren vil løse oppdraget og oppgavene mht. rammene gitt i UNNs HMS-krav.

3.1.3 Planen skal oversendes UNN iht. frister gitt i Administrative bestemmelser.

3.2 BYGG- OG ANLEGG SARBEID HOS UNN ELLER HOS ANDRE TREDJEPARTER

3.2.1 Kontraktspartner er ansvarlig for at det etableres samordning med UNN eller andre tredjeparter jfr. Arbeidsmiljølovens § 15 og IK-forskriftens § 6 før arbeid igangsettes.

3.2.2 Kontraktspartner er ansvarlig for å inneha nødvendige tillatelser før arbeid i UNN eller hos andre tredjeparter igangsettes.

3.3 MYNDIGHET OG PLIKT VED FARE FOR LIV OG HELSE

- 3.3.1 Enhver person har plikt til å varsle når han anser et arbeid eller forhold for å medføre fare for liv og helse.
- 3.3.2 Enhver har rett til å nekte å utføre arbeid som kan medføre fare for liv og helse.

3.4 MELDING, RAPPORTERING OG OPPFØLGING AV ULYKKER, NESTENULYKKER OG FARLIGE HENDELSER

- 3.4.1 Kontraktspartneren skal umiddelbart melde enhver ulykke, nestenulykke og farlig forhold til UNN uten ugrunnet opphold.
- 3.4.2 Kontraktspartneren skal i løpet av påfølgende arbeidsdag rapportere enhver ulykke, nestenulykke og farlig forhold i henhold til UNN sin rutine for rapportering av HMS-avvik.
- 3.4.3 Kontraktspartneren er ansvarlig for varsling og rapportering til myndighetene.
- 3.4.4 Kontraktspartneren skal følge opp ulykker, nestenulykker og farlige hendelser for å fastslå årsak og omfang
- 3.4.5 Kontraktspartneren skal gjennomføre nødvendige tiltak for at tilsvarende hendelse ikke skjer igjen.
- 3.4.6 Ved ulykker, nestenulykker eller farlige forhold kan UNN innkalle involverte parter til møte for gjennomgang av hendelsen, vurdering av årsak og fastsettelse av tiltak.

3.5 HMS-MÅNEDSRAPPORTERING

- 3.5.1 Kontraktspartner skal levere HMS-måned rapport.
- 3.5.2 HMS-måned rapportering i henhold til UNNs anvisninger.

3.6 SANKSJONER MOT ENKELTPERSONER

- 3.6.1 UNN kan kreve utestenging av enkeltpersoner som arbeider i prosjektet. Utestenging kan skje ved: særlig uaktsomhet, uansvarlig oppførsel, forsettlig farlige handlinger, bruk eller påvirkning av alkohol eller narkotiske stoffer, trusler, to eller flere brudd på UNNs, kontraktspartnerens eller myndighetenes krav til helse, miljø og sikkerhet. Utestengningen skal utføres av arbeidsgiver eller UNNs kontraktspartner og gjennomføres ved inndragning av adgangsmærke og innrapportering til den som administrerer adgangskontrollen. Ulempekostnader belastes den som ikke har fulgt DOK F1 «Byggherrens SHA-plan».

4 HENSYN TIL OMGIVELSENE

UNN skal ikke bli berørt av ombyggingsprosjektet på en slik måte at deres kvalitet, effektivitet, pasientsikkerhet eller arbeidsmiljø blir redusert. Alle entreprenører plikter å tilpasse sitt arbeid og hensynta dette opp mot driften av sykehuset.

Tilsvarende skal utbyggingsprosjektet ikke redusere omgivelsenes trygghet og opplevelse av nærmiljøet.

4.1 ANSVAR FOR RISIKOVURDERINGER OG GJENNOMFØRING AV HMS-TILTAK

- 4.1.1 Kontraktspartneren er ansvarlig for risikovurdering av egne arbeider og gjennomføre nødvendige tiltak.

- 4.1.2 Alt arbeid som kan endre eller påvirke omgivelsene (støy, vibrasjoner, service rasjonering, etc.) må planlegges og varsles på forhånd til prosjektlederen og områdene rundt ombyggingsområdet (inkludert plan 8).

4.2 ARBEIDSTID

- 4.2.1 Generell ramme for arbeid: 7:00-16:00 (mandag til fredag).
- 4.2.2 Boring, saging, andre støyende jobber, jobber som genererer vibrasjoner planlegges på forhånd med berørte områder og prosjektleder blir varslet.
- 4.2.3 Det tillates ikke utført arbeid utenfor angitte arbeidstidsrammer (uten forhåndsavtale), på lørdager, søndager, faste og bevegelige helligdager og offentlige fridager.

4.3 FERIE

- 4.3.1 Det skal gjennomføres 3 ukers fellesferie.
- I fellesferien skal det ikke planlegges aktiviteter på bygge- og anleggsplassene.
  - UNN beslutter hvilke ukenummer som skal være fellesferie, fortrinnsvis i samsvar med det som er praksis i området (skoler, barnehager, ba-bransjen m.m.).
- 4.3.2 Bygg- og anleggsplassen skal være stengt i romjulen og mellompåsken (2,5 dager).
- 4.3.3 Vakthold skal opprettholdes i ferier og fridager.

4.4 TRAFIKK OG PARKERING

Sykehusområdet er sårbart for trafikkforstyrrelser. Endring av kjøremønster, eventuelt andre hindringer, som kan skape misforståelser eller kødannelse kan påvirke transport av pasienter til sykehuset. Pasienter ankommer på sykehuset på ulike måter, ikke bare med ambulanse og helikopter, men også med privatbiler, taxi og buss, samt ved gang- og sykkeltrafikk. Det etableres egne veier for anleggstrafikk, og kun disse skal benyttes.

- 4.4.1 Bygge- og anleggsarbeidet skal ikke på noen måte hindre trafikk til og fra sykehuset. Dette gjelder både pasienttransport og annen trafikk.
- 4.4.2 Det er ikke tillatt å sperre, helt eller delvis, over kort eller lang tid, veier inn til sykehusområdet.
- 4.4.3 Det er ikke tillatt å parkere biler innenfor byggegjerdene. Kun kortere stans for lasting/lossing er tillatt.
- 4.4.4 Kontraktspartner skal oppfordre sine ansatte og underentreprenører om å ikke legge beslag på de allerede begrensede parkeringsmuligheter i området. Eksisterende parkeringsplasser skal i størst mulig grad være tilgjengelige for brukere og ansatte ved sykehuset.
- 4.4.5 Det skal i utarbeidelse av riggplaner avsettes nødvendig plass for etablering av laste-/losse-soner for å unngå at kortere stans for lasting og lossing skjer tilfeldig og/eller i konflikt med andre interesser.
- 4.4.6 Kun anviste traseer for anleggstrafikk skal benyttes.
- 4.4.7 Kontraktspartner er ansvarlig for å gjøre seg kjent med oppdatert informasjon om trafikk.
- 4.4.8 Rygging ut fra byggeplass er ikke tillatt.
- 4.4.9 Det er ikke tillatt med lasting til eller lossing fra offentlig vei
- 4.4.10 Det er ikke tillatt med «venteparkering» i området rundt utbyggingsprosjektet. Kjøretøy som ikke kan kjøre inn på byggeplassen skal kjøre ut av området og vente på egnet plass hvor man ikke er til hinder.
- 4.4.11 Etablering av hinder på offentlig fortau eller gate krever tillatelse fra lokal politimyndighet.
- 4.4.12 Det er ikke tillatt med tomgangskjøring på eller i nærheten av byggeplassen. Bestemmelsen gjelder både biler og anleggsmaskiner/-utstyr og gjelder også i forbindelse med pauser, hviletid m.m.

4.5 HELIKOPTERTRAFIKK TIL OG FRA UNN

4.5.1 Ved melding om helikoptertrafikk som medfører krav om tiltak/tilrettelegging på byggeplassen skal entreprenørene etterkomme dette uten ugrunnet opphold eller til den tid det blir bedt om i meldingen.

4.6 KOMMUNIKASJONSUTSTYR

4.6.1 Kontraktspartneren er ansvarlig for at bruk av radiosendere og kommunikasjonsutstyr ikke er i konflikt med Universitetssykehuset i Nord-Norge.

4.7 VEGETASJON, NATUR OG LANDSKAP

4.7.1 Det er ikke tillatt å felle eller skade trær som ikke er angitt for felling/fjerning.

4.7.2 Hovedbedrift skal beskytte trær som kan komme til skade mot påkjørsler, destabilisering ved graving og skader på grener, blader og røtter.

4.8 FORURENSNING, UTSLIPP TIL VANN, JORD OG LUFT

4.8.1 Ulovlig forurensning og utslipp skal umiddelbart meldes hovedbedrift og UNN.

4.8.2 Det er ikke tillatt å grave ned forurenset masse eller å transportere disse til ikke-godkjent deponi.

4.8.3 Det er ikke tillatt å grave ned avfall.

4.8.4 Det er ikke tillatt å spre forurensning.

4.8.5 Det er ikke tillatt å legge igjen forurensete masser.

4.8.6 Pga. forurensning til luftinntak på sykehuset og hos andre naboer er det ved tining av tele i bakken ikke tillatt å bruke parafinbrennere eller lignende som avgir eksos.

4.8.7 Forurenser kan gjøres ansvarlig for konsekvenser som følger av forurensningen.

4.8.8 Ved akutte utslipp skal den som forurenser gjøre det som er nødvendig for å samle opp utslippet og begrense skadevirkningene av utslippet.

4.8.9 UNN forbeholder seg retten til å iverksette tiltak for å forhindre, begrense eller rydde opp forurensning for forurenserens regning.

4.9 STØV

4.9.1 Kontraktspartner skal unngå at det oppstår støvplager i utbyggingsprosjektets omgivelser. Trafikkstøv og støv fra arbeider (graving, riving, bygging, montering m.m.) skal reduseres til et minimum. Gater, veier og fortau skal ikke tilsøles. Når det oppdages at gater, veier og fortau er tilsølt av rive-, bygg- eller anleggsaktiviteter plikter hovedbedrift å rengjøre disse uten ugrunnet opphold og for egen regning. Hovedbedrift skal gjennomføre nødvendige tiltak for å hindre støvoppvirvling fra anleggsarbeidet, f.eks. miljøvennlig støvbinding, vanning av riveobjekt, vask av biler og utstyr, faste dekker i kjørebane på byggeplassen m.m.

4.9.2 Primært skal det benyttes vann for å binde støv, sekundært kan magnesiumklorid eller Lignin benyttes. Alternative miljøvennlige stoffer kan tillates etter søknad til UNN.

4.9.3 UNN forbeholder seg retten til å utføre renhold og støvbinding for hovedbedriftens regning.

4.10 STØY

- 4.10.1 Gjeldende krav og grenseverdier vedrørende støy i Miljøverndepartementets rundskriv T-1442 «Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegging» kap. 4 gitt anbefalinger til støygrenser i bygg- og anleggsvirksomhet, Forurensningsloven og Forurensningsforskriften skal være oppfylt. Det skal særlig fokuseres på tiltak som reduserer støy som belaster nærliggende helseinstitusjoner, utdanningsinstitusjoner, boliger, barnehager og arbeidsplasser.
- 4.10.2 Det kan søkes om dispensasjon fra retningslinjene om innendørs støynivå i støyfølsomme rom i sykehuset som ligger mot fasade som vender mot anleggsområdet i de ukene det foregår spesielt støyende prosesser.
- 4.10.3 Kontraktspartneren er ansvarlig for gjennomføring av risikovurdering, støymålinger, rapportering og tiltak knyttet til støy.
- 4.10.4 Kontraktspartner skal i sin HMS-plan beskrive hvordan kontraktspartnerens arbeidsoperasjoner vil gjennomføres for å kunne oppfylle gjeldende forskriftskrav.
- 4.10.5 Det er ikke tillatt med radio med høyttaler på byggeplassen.

4.11 VIBRASJON

- 4.11.1 Entreprenører som kan komme til å utføre arbeid som kan medføre vibrasjonsplage skal i sin HMS-plan beskrive hvordan slik arbeidsoperasjon vil bli gjennomført for å kunne oppfylle UNNs krav. Disse arbeidene skal overvåkes av vibrasjonsmålinger.
- 4.11.2 Vibrasjonskrav:
Samme krav som tidspunkt for støyende virksomhet, ref kap 4.10.

Tidsintervaller	Krav i pasientrom * (NS 8176)	Krav i oppholds- og arbeidsrom
kl. 07:00-18:00	1 mm/sek	1 mm/sek
kl. 18:00-07:00	Generelt forbud mot vibrasjoner	Generelt forbud mot

4.12 LYS

- 4.13.1 Bruk av lys regnes som støy i de perioder hvor omgivelsene ikke forventer aktiviteter på byggeplassen.
- 4.13.2 Utvendig lys i kraner, master og/eller montert på bygningene skal være slukket i tidsrom hvor det ikke pågår arbeid, unntatt sikkerhetslys, markeringslys o.l.
- 4.13.3 I mørketiden tillates lys for å sikre trygg ferdsel i atkomst. Slike lys skal monteres og rettes slik at de ikke er til sjanse for personer/bygninger utenfor byggeplassen.

5 SIKKERHET, HELSE OG ARBEIDSMILJØ PÅ BYGGEPLASSEN

Bygge- og anleggsbransjen har store utfordringer med tanke på skader og dødsfall, sykefravær, uregistrert arbeidskraft og useriøse aktører. UNN har gitt seg selv ambisiøse mål for byggeprosjektet og ser det nødvendig å innføre en rekke tiltak for å redusere risikoen for farlige forhold, nestenulykker og ulykker.

Våre byggeprosjekter skal drives på en måte som gir redusert risiko for skader, dødsfall, useriøse aktører m.m. I særdeleshet skal det arbeides for å redusere antall arbeidsulykker, mistriksel og uønsket ferdsel på byggeplassen.

UNN ønsker å bidra til å utvikle en seriøs bransje med entreprenører som ivaretar sine ansatte og sine underleverandørers ansatte på en god måte gjennom et felles HMS-arbeid.

5.1 SPRÅK

Språkkravene begrunnes i hovedsak følgende forhold:

- Mulighetene og evnen til å kommunisere og forstå våre mål og tiltak for å ivareta arbeidernes, utstyrets, byggeprosjektets og det ferdige sykehusets totale sikkerhet og kvalitet.
- Byggingen av sykehuset innebærer kompliserte byggeteknikker, høye kvalitetskrav og installasjon av meget avansert utstyr som skal benyttes til sikker og kvalitativ god behandling av pasienter.
- Verne- og helsepersonells, verneombuds, kollegaers og lederes mulighet til å kommunisere og forstå forhold av betydningen for kvalitet og sikkerhet.

5.1.1 Arbeidsspråket i prosjektet er norsk og engelsk.

5.1.2 Arbeidstakerne skal kunne snakke og forstå norsk/dansk/svensk og/eller engelsk. Dette innebærer at fremmedspråklige ha:

- ferdighet i å forstå ytringer og vanlige uttrykk på et enkelt og tydelig språk relatert til dagliglivet.
- evnen til å lese og forstå svært korte, enkle tekster.
- ferdighet i å skrive korte, enkle beskjeder og meldinger.
- evnen til å utveksle direkte og enkel informasjon om personlige forhold og kjente emner og forstå det som sies i enkle, dagligdagse samtaler.

5.1.3 HMS-kurs og -dokumenter fra UNN er norskspråklige.

5.1.4 For spesielle kontrakter, bl.a. innen spesielle utstyrsleveranser, kan det etter søknad til UNN gis tillatelse til bruk av annet språk.

- Hvor bruk av annet språk tillates skal entreprenøren stille med minst en skandinaviskspråklig som er tilstede så lenge arbeid pågår.
- Tillatelse til bruk av annet språk medfører at disse personene skal ha opplæring i alle relevante lover og forskrifter, minst tilsvarende det obligatoriske HMS-kurset på et språk vedkommende behersker.
- Kontraktspartner må bære de tilleggskostnader UNN eller andre får som følger slik tillatelse.

5.2 OBLIGATORISK HMS-INTRODUKSJONSKURS

5.2.1 Enhver involvert i prosjektet plikter å delta i HMS-introduksjonskurs. Hovedbedriften har ansvar for å gjennomføre kurs. Den enkelte entreprenør har ansvaret for å videreformidle/holde kurs for underrådgivere som ikke forstår norsk.

5.2.2 Påmelding gjøres ved henvendelse hos UNNs informasjonskoordinator for utbyggingsprosjektet.

5.2.3 Enhver som er involvert i prosjektet plikter å sette seg inn i Sikkerhetshåndboken, samt å ha denne tilgjengelig til enhver tid.

5.3 HJELMFARVER

5.3.1 BLÅ: UNN HF eller UNN HFs representanter

5.3.2 HVIT: Entreprenørens arbeidsledelse

5.3.3 GUL: Entreprenørens øvrige ansatte

5.3.4 GRØNN: Verneombud

5.3.5 RØD: Gjester

5.3.6 ORANGE: Autorisert personell fra UNN eller UIT

5.4 ARBEIDSTAKERNES ARBEIDSTØY

5.4.1 Arbeidstøyet skal samlet oppfylle kravene til synlighetsklasse EN 471, klasse 3.

5.4.2 Merk at kombinasjoner av tøy fra ulike klasser til sammen kan oppfylle kravet i høyere klasse. Eksempelvis kan bukse i klasse 1 og jakke i klasse 3 samlet oppfylle kravene til klasse 3. Arbeidstakere som utfører eller deltar i varmt arbeid skal ha flammehemmende arbeidstøy jamfør krav i standardene EN 531, EN 470-1 og ENV 50354.

5.4.3 Arbeidsbukser skal ha lange ben.

5.4.4 Arbeidstøy skal tydelig vise arbeidsgivers navn.

5.5 VERNEUTSTYR

5.5.1 For å sikre at arbeidstakerne følger med i det som foregår på byggeplassen tillates det ikke å ha lyd (radio, mp3 spiller, telefon e.l.) på begge ørene.

5.5.2 Kontraktspartner er ansvarlig for å stille egnet verneutstyr til rådighet. Dette gjelder også til gjester, leverandører/transportører eller innleid arbeidskraft.

5.5.3 Verneutstyret skal være tilpasset og egnet til den arbeidsoperasjon som utføres.

5.5.4 Verneutstyret skal være i god og tilfredsstillende stand.

5.5.5 Enhver som oppholder seg på bygg- og anleggsplassen skal ha følgende verneutstyr:

- Vernesko
  - Alle på byggeplassen skal bruke vernesko med spikertramp
- Hjelm
- Alle på byggeplassen skal bruke hjelm
- Hansker
  - Alle på byggeplassen skal til enhver tid bruke vernehansker tilpasset arbeidsoperasjon.
- Ved risiko for kuttskader på hender skal det benyttes kevlar-hansker eller hansker med tilsvarende beskyttelse
- Vernebriller
- Alle på byggeplassen skal til enhver tid bruke vernebriller.
- Hørselsvern
  - Alle på byggeplassen skal til enhver tid ha hørselsvern tilgjengelig som en integrert del av verneklær eller verneutstyr.
  - Dette tillates ikke hørselsvern med innebygd radio, musikkspiller eller lignende
- Annet verneutstyr som er nødvendig for arbeidsoperasjonen

5.5.6 UNN kan etter søknad godkjenne eller etter eget initiativ iverksette skjerping eller lempelser i krav til verneutstyr.

5.6 SIKKER-JOBB-ANALYSER (SJA)

Det henvises generelt til DOK F1 «Byggherrens SHA-plan», og følgende gjelder i tillegg:

5.6.1 Sikker-jobb-analyser skal gjennomføres for alle nye og arbeidsoperasjoner som ikke allerede er dekket i eksisterende prosedyrer og/eller instruksjoner.

5.6.2 Sikker-jobb-analyser skal gjennomføres for arbeid som krever særskilt aktsomhet eller arbeid som medfører unormal risiko.

5.6.3 Alle som skal delta i arbeidsoperasjonen skal delta i sikker-jobb-analysen.

5.6.4 For arbeidstaker som blir engasjert i arbeidsoperasjonen etter at sikker-jobb-analysen er foretatt, eller når arbeidet er igangsatt, skal det gjennomføres ny sikker-jobb-analyse eller sammen med arbeidstaker gjennomføres gjennomgang av den eksisterende analysen hvor arbeidstakeren gis mulighet for å bidra med forbedringsforslag.

5.6.5 Analysen skal beskrive arbeidsoperasjonens forløp og aktiviteter, vurdering av risikoforhold, beskrivelse av tiltak og krav til verneutstyr.

- 5.6.6 Analysen skal dokumenteres skriftlig og det skal fremgå av dokumentet hvem som deltok og når den ble gjennomført.
- 5.6.7 UNN skal orienteres om hvilke sikker-jobb-analyser som skal gjennomføres og gis mulighet for deltakelse.
- 5.6.8 Sikker-jobb-analyser skal registreres i UNNs HMS-dataverktøy/HMS-system
- 5.6.9 UNN forbeholder seg retten til å pålegge gjennomføring av sikker-jobb-analyser når UNN anser dette som nødvendig.
- 5.6.10 Arbeid skal gjennomføres i henhold til gjennomførte sikker-jobb-analyser. Om den gjennomførte analysen med tilhørende tiltak viser seg å ikke være egnet skal det gjennomføres en ny sikker-jobb-analyse.

5.7 LÆRLINGER, SKOLEELEVER OG LIGNENDE

- 5.7.1 Lærlinger, skoleelever og lignende skal under utførelse av arbeid til enhver tid ha tilsyn fra fast ansatt som er kvalifisert, og evt. sertifisert, for samme type arbeid som den han har tilsyn for skal utføre.
- 5.7.2 Med tilsyn menes opphold nær lærlingen, skoleeleven og lignende, dvs. i samme rom, område, ved arbeidsutstyr eller lignende på en slik måte at han har kontroll med og kan gripe inn i utførelsen av arbeidet.

5.8 RIGGPLANER

- 5.8.1 Hovedbedrift skal forholde seg til i prosjektets overordnede riggplan og holde den kontinuerlig oppdatert.
- 5.8.2 Riggplanen skal være satt opp på minst én utvendig informasjonstavle ved hovedinngang til byggeplassen.
- 5.8.3 Riggplanen skal tydelig vise;
- Total situasjonsplan for bygg- og anleggsområdet.
  - Kart med «fotavtrykk» for eksisterende og nye bygninger.
  - Skifte- og spiseplasser innenfor byggegjerdet.
  - Arealdisponeringen og plassering av
    - lagerplasser
    - transportveier og porter for biler og gangtrafikk innen området
    - plassering av maskiner og utstyr
    - plassering av kraner, utvendige heiser og lifter
    - avfallscontainere
    - arbeidscontainere
    - anlegg for byggevann og byggestrøm
    - utvendige skilt og informasjonstavler
    - utstyr for brannvern og førstehjelp

5.9 ADGANGSKONTROLL, MERKING OG SIKRING AV BYGGEPLASS

- 5.9.1 Vakthold
- Hovedbedrift skal etablere vaktordning som ivaretar kravene i punktene om adgangskontroll, besøk på byggeplassen og områdesikring.
  - Så lenge det pågår arbeidsaktiviteter på bygge- og anleggsplassen skal hovedbedrift sørge for vakthold som raskt avdekker uønsket ferdsel på byggeplass eller defekter i områdesikringen.
  - Hovedbedrift skal sørge for manuelt eller automatisert vakthold for tidsrom hvor det ikke pågår arbeidsaktiviteter for å sikre mot tap av verdier og mot uønsket atferd på byggeplassen. Ordningen må inkludere tiltak som f.eks. utrykning når slike forhold likevel oppstår.

5.9.2 Områdesikring

- Hovedbedrift er ansvarlig for å etablere sikring av byggeplassen.
- Byggeplassen skal til enhver tid være sikret mot innbrudd og hærverk, samt at personer bevisst eller ufrivillig lett kommer inn på byggeplassen.
- Før arbeid igangsettes skal byggegjerder og bom være etablert.
- Mot publikumsområder skal byggeplassen ha byggegjerder som ikke enkelt lar seg demontere. Om det benyttes gjerder som gir publikum innsyn til byggeplassen skal disse være utformet slik at de hindrer skade på tredjepart for eksempel ved steinsprut, søle og andre gjenstander kan komme gjennom gjerdet og treffe utenforstående.
- Tette (ikke gjennomsiktige) byggegjerder skal ha nettingfelter i hjørner og på andre avgrensede områder for økt trafiksikkerhet og innsyn for publikum.
- Atkomst skal være sikret slik at uvedkommende ikke lett kan ta seg inn på byggeplassen, bl.a. fra tilstøtende byggeplasser, p-kjellere eller sykehuset.
- Gang- og kjøreporter skal holdes lukket når det ikke er ferdsel.
- Ubemannede gangporter for persontrafikk kan etableres hvor det er behov såfremt disse ivaretar krav til automatisert adgangskontroll.
- Gangporter skal være selvlukkende og ha automatisk låseanordning.
- Alle atkomster til byggeplassen skal være låst utenom arbeidstiden og når det ikke pågår aktiviteter på byggeplassen.
- Områdesikringen skal ha løsning som gir rask og sikker rømning av byggeplassen.

5.9.3 Informasjon

- Sikkerhetsinformasjon skal gis på språk som at alle på byggeplassen skjønner. Kontraktspartneren skal sørge for at:
  - alle ansatte gis informasjon om tiltak som treffes i forbindelse med sikkerhetsskilting og signalgivning på byggeplassen
  - alle ansatte gis egnet opplæring og nøyaktig instruksjon om sikkerhetsskilting og signalgivning på byggeplassen
- Porter skal merkes med oppslag som viser hovedbedrifts navn, hovedbedrifts kontaktperson og telefonnummer, samt navn og telefonnummer til den som er ansvarlig for atkomsten til byggeplassen.
- Innganger og utganger skal være tydelige og merket med skilt.
- Sikkerhetsinformasjon skal holdes adskilt fra annen informasjon.

5.9.4 Adgangskontroll

- Hovedbedrift skal etablere et system som gjør det mulig å
  - kontrollere hvem som går/kjører inn og ut av byggeplassen og avvise uvedkommende.
  - hurtig kunne fremlegge fullstendig oversikt over hvem og hvor mange som er på byggeplassen.
  - gi besøkende og vareleverandør tilstrekkelig sikkerhet og følge ved besøk/leveranser på byggeplassen.
  - kontrollere bekreftelse på at gyldig arbeids- og oppholdstillatelse foreligger.
  - kontrollere bekreftelse på utført innrapportering til Sentralskattekontoret for utenlandssaker (SFU).
  - utstede og dele ut adgangskort med bilde for alle på byggeplassen, all skal ha gyldig grønt Byggeplasskort.
- Alle som skal på byggeplassen skal ha på seg gyldig adgangskort.
- Adgangskort skal utleveres til arbeidstakeren etter fullført HMS-introduksjonskurs.
- Adgangssystemet skal ikke tillate at andre en den som har identifisert seg, automatisk eller manuelt, får adgang til byggeplassen.
- Personer uten adgangskort skal ledes ut av byggeplassen og rapporteres til hovedbedrift og UNN.
- Ubemannede gangporter skal oppfylle kravene til automatisert adgangskontroll, f.eks. ved kortlesere, rotasjonsporter eller andre løsninger som hindrer uønsket ferdsel på byggeplassen.

5.9.5 Besøk på byggeplassen

- Besøk på byggeplassen skal alltid gjøres via byggeplassens hovedport/hovedatkomst.
- Lempelser eller skjerpinger i HMS-krav gjelder også for besøkende.

5.10 SIKKERHET VED ARBEIDSKONFLIKTER

5.10.1 Hovedbedrift er ansvarlig for å vurdere og følge opp forhold som er kritiske ved stans i arbeidet som følge av arbeidskonflikt og unngå at det oppstår unødige skader/konsekvenser.

5.10.2 Eksempler på forhold som må vurderes:

- fare for personskader.
- hensyn til omgivelser, naboer, UNN, UIT og andre.
- løse byggematerialer eller utstyr.
- stillaser og kraner.
- hærverk, tyveri, områdesikring.
- avfallshåndtering.
- fukt- og støvproblematikk.
- byggestrøm, fjernvarme, vann- og ventilasjonsanlegg.

5.11 RIVING OG REHABILITERING

5.11.1 Rivearbeid skal gjennomføres etter prinsippene om miljøvennlig riving og i henhold til gjeldene miljøsaneringsbeskrivelse. Rehabiliteringsarbeid som omfatter fjerning/riving av deler av bygningen defineres også som riving og bestemmelsene nedenfor gjelder således også for slike arbeider. Med miljøvennlig riving menes at rivearbeider gjennomføres:

- så skånsomt som mulig i forhold til sykehuset, naboer og andre omgivelser.
- som selektiv riving med vekt på ombruk og gjenvinning av mest mulig av riveavfallet.
  - fjerning av miljøskadelige stoffer (miljøsanering).
  - demontering og fjerning av inventar og installasjoner.
  - demontering og fjerning av bygningsdeler og råbygg inkl kjeller, fundamenter og bunnledninger.

5.11.2 Miljøsanering skal gjennomføres iht. gjeldende forskriftskrav. Kontraktspartner er ansvarlig for å umiddelbart informere UNN om man i arbeidet oppdager eller mistenker at det er funnet miljøskadelige stoffer utover det som er angitt i anbudsgrunnlaget. Dette gjelder også ved tilfeller av grunnforurensning.

5.11.3 For opplysninger om avfallshåndtering; se kapitel 6 Orden, avfall og renhold.

6 ORDEN, AVFALL OG RENHOLD

Kapittelet omhandler kun det som vedrører den enkelte kontraktspartners oppgaver. Eventuelle ordninger med eksempelvis renholdsentreprenør, avfallshåndtering, rent-tørt-bygg (RTB) m.m. er beskrevet i egne kontrakter eller egne dokumenter (D7 Rent og tørt bygg).

Suksesskriterier for å lykkes i rydde-, renholds- og avfallsarbeidet er bl.a. god planlegging av mål, tiltak og gjennomføring, klare og entydige krav, oppfølging fra byggherren og kontraktspartnerens ledelse, motivering av og informasjon til ansatte, gode avtaler med avfallsbehandlere, samt hensiktsmessige logistikkfunksjoner. I tillegg kommer mulighetene til økonomisk lønnsomhet som følge av god gjennomføring.

6.1 GENERELT

6.1.1 Kontraktspartner er ansvarlig for utføre sitt arbeid i henhold til UNNs RTB-spesifikasjon og for å legge forholdene til rette for at øvrige entreprenører kan gjennomføre sine pålagte oppgaver med avfallshåndtering og bygghold på en effektiv måte (D7 Rent og tørt bygg).

6.2 KONTRAKTPARTNER HOLDES ANSVARLIG FOR MERKOSTNADER SOM FØLGE AV BRUDD PÅ BESTEMMELSENE AVFALL

- 6.2.1 Minimum 70 vektprosent av avfallet skal ombrukes eller gjenvinnes. Maksimalt 10 vektprosent av avfallet kan deponeres.
- 6.2.2 Kontraktspartner plikter å gjøre seg kjent med og etterleve nasjonale lover og forskrifter, samt kommunale forskrifter om avfallshåndtering, samt prosjektets avfallsplan.
- 6.2.3 Kontraktspartner plikter å til enhver tid kildesortere avfall i henhold til prosjektets avfallsplan, samt motivere sine medarbeidere og underentreprenører til å følge opp arbeidet.
- 6.2.4 Kontraktspartner skal, så lang det er mulig, avtale returordning for avfall med sine leverandører.
- 6.2.5 Kontraktspartner skal i sin avfallsplan beskrive typer avfall og avfallsmengder fra byggeplass, tiltak som iverksettes for å redusere og håndtere avfall, samt hvordan avfallet er tenkt disponert og sluttbehandlet.
- 6.2.6 Kontraktspartner er ansvarlig for å levere avfallsregnskap som viser typer avfall, mengder, leveringssted og beskrivelse av eventuell sluttbehandling av avfallet. Det henvises til Miljøkrav i TEK 10.
- 6.2.7 Enhver kontraktspartner plikter å levere periodisk avfallsregnskap iht. til UNNs beskrivelse. Det skal rapporteres estimert avfallsmengde (tonn), faktisk mengde (tonn), samt fordeling (tonn) mht. sluttbehandling av avfallet fordelt på behandlingsmåtene Ombruk, Gjenvinning, Forbrenning, Deponering og Sentral sortering. Det skal også angis hvor avfallet er levert (dvs. navn på hvem som er mottaker).
- 6.2.8 Det skal rapporteres estimerte og faktiske avfallsmengder og sortering for avfallsfraksjoner som angitt i pkt. 6.2.7.
- 6.2.9 Kontraktspartner som kommer i befatning med «Farlig avfall» plikter å inngå avtale med lovlig innsamler for slik avfall og følge innsamlerens anvisninger for best mulig håndtering av avfallet.
- 6.2.10 Hovedbedrift er ansvarlig for at det finnes sorteringsordning og avfallshåndtering i henhold til prosjektets avfallsplan. Avfallet skal kildesorteres i de aktuelle avfallsfraksjoner som det finnes gjenvinnings- og avsetningsmuligheter for etter NS 9431, Klassifisering av avfall.
- 6.2.11 Hovedbedrift har ansvaret for at det utarbeides avfallsplan
- 6.2.12 Hovedbedrift er ansvarlig for at det avsettes tilstrekkelig og hensiktsmessig plass for avfallscontainere (minst én container pr. fraksjon). For fraksjoner med små mengder kan det benyttes containere med separate kammer
- 6.2.13 Kontraktspartner er ansvarlig for at farlig avfall ikke blandes med annet avfall.
- 6.2.14 Avfall som er merket med følgende symboler (Ekstremt brannfarlig, Etsende, Giftig, Helsekadelig og Miljøskadelig) skal deklarerer som farlig avfall. NB! I tillegg kommer farlig avfall som ikke har slik faremerking f.eks. lysstoffør, PCB-glassruter m.m. (se den Europeiske Avfalls Listen (EAL)).

7 BYGG-OG ANLEGG SARBEIDERES ARBEIDSVILKÅR

Dette kapittelet fokuserer i hovedsak på arbeid og produkter som kan påvirke bygg- og anleggsarbeidernes arbeidsmiljø. UNN er opptatt av at alle som medvirker i prosjektet har et godt arbeidsmiljø og at dette stimulerer til god kvalitet, økt effektivitet, lavt sykefravær og positive medarbeidere.

7.1 ARBEIDSMILJØ PÅ BYGGEPLASSEN

- 7.1.1 Kontraktspartner har ansvar for å legge til rette for et positivt og hyggelig arbeidsmiljø på byggeplassen. Dette skal gjennomføres bl.a. ved;
  - tilrettelegging for og oppfordring til aktiv medvirkning i beslutningsprosesser.

- gjennomføring av arbeidsmiljøundersøkelser for å tidlig avdekke arbeidsmiljøforhold som må eller bør korrigeres.
- integrering mellom fast ansatte og innleide i alle ledd og funksjoner.
- åpenhet og dialog om prosesser og beslutninger.
- oppfølging og tilrettelegging ved sykefravær.
- andre tiltak som stimulerer til økt arbeidslyst, tilstedeværelse, kvalitet og ytelse, f.eks. ryddige arbeidsområder, god arbeidsbelysning, vektlegging av byggbarhet ved valg av løsninger, ergonomi m.m.

7.2 UTFØRELSE AV ARBEIDSOPERASJONER

- 7.2.1 Kontraktspartner skal ta hensyn til ansattes arbeidsmiljø og helseeffekter ved valg av arbeidsmetoder og rekkefølge av disse.
- 7.2.2 Hvor det finnes alternative løsninger skal kontraktspartner prioritere løsninger som gir redusert risiko for akutte skader, eksponering for farlige stoffer eller skadelige belastninger.

7.3 MILJØRIKTIGE LØSNINGER

- 7.3.1 Kontraktspartnere skal ta hensyn til ansattes arbeidsmiljø og helseeffekter ved valg av produkter/løsninger.
- 7.3.2 Hvor det finnes alternative produkter/løsninger med lik teknisk kvalitet skal kontraktspartner velge det produkt som er minst helsefarlig både med hensyn til gjennomføringsfase og driftsfase. Stoffer på Miljødirektoratets OBS!-liste skal ikke benyttes.

7.4 SPISE- OG SKIFTEFORHOLD

- 7.4.1 Det er forbudt å spise på byggeplassen. Spising medfører et avfallsproblem og en avfalls-fraksjon det ikke er lagt til rette for, samt en risiko for at utøy og skadedyr tar seg inn i byggene.
- 7.4.2 Det ikke tillatt å bringe engangsemballasje for mat og drikke inn i byggene. Dette innebærer at drikkebeholder og lignende er forbudt, mens returflasker/-emballasje er tillatt.
- 7.4.3 Hovedbedrift er ansvarlig for å legge til rette for innsamling av returemballasje
- 7.4.4 Skifte av arbeidstøy skal foretas i tilrettelagte lokaler.

7.5 TOALETTER

- 7.5.1 Hovedbedrift er ansvarlig for å etablere nødvendig antall toaletter på byggeplassen. Toalettene skal ha tilstrekkelig tømmeordning.
- 7.5.2 I byggeperioden er det kun tillatt å benytte tilrettelagte toaletter.

7.6 RØYKING

- 7.6.1 Det er ikke tillatt å røyke på byggeplassen.

7.7 ARBEIDSLYS

- 7.7.1 Hovedbedrift er ansvarlig for å sikre forsvarlig belysning i gangsoner og andre områder som benyttes av flere virksomheter.

7.7.2 Kontraktspartner er ansvarlig for egen arbeidsbelysning ved utførelse av enkeltarbeider og i arbeidsrom og lager.

8 INFORMASJON OG VARSLING TIL 3. PART

For ombygging av Ny dialyseavdeling er mye viktig til kommunikasjon. Ombyggingen inni universitetssykehuset berører mange, f.eks. pasienter, brukerorganisasjoner, sykehusansatte, naboer, Universitetet i Tromsø, studenter og offentlige myndigheter. Samspill med berørte parter, åpenhet, samt god informasjon og kommunikasjon vil derfor være spesielt viktig.

I HMS-oppfølgningen er riktig informasjon til rett tid er en vesentlig oppgave. Det skal derfor arbeides for å etablere en åpen og positiv kommunikasjon med alle parter som er berørt av sykehusutbyggingen. De som kan og vil bli berørt av arbeidet skal derfor varsles i god tid før arbeid iverksettes.

8.1 VARSLING

8.1.1 Forhold som krever varsel fra kontraktspartner er bl.a.:

- aktiviteter som kan medføre ulempe for omgivelsene.
- aktiviteter som medfører unormal høy risiko.
- aktiviteter som medfører trafikale endringer.
- hendelser med potensiell skade og ulykker lik eller større enn grad 2.

8.1.2 Varsel om ulykker eller alvorlige hendelser skal utføres i henhold til UNNs varslingsprosedyre.

8.2 INFORMASJON

8.2.1 Kontraktspartneren skal ha informasjonsberedskap som sikrer rask og god informasjon ved hendelser som kan ha betydning for UNN eller utbyggingsprosjektets omgivelser.

8.2.2 Sikkerhets, veilednings- og informasjonsoppslag

- Sikkerhetsoppslag skal holdes atskilt fra andre oppslag.
- Sikkerhetsoppslag skal være utformet slik at det lett forstås at dette er informasjon som vedgår sikkerhet.
- Sikkerhetsoppslag skal til enhver tid være à jour.
- Ikke-aktuelle oppslag skal fjernes.
- Kontraktspartner skal sørge for at sikkerhetsoppslag er på de språk som trengs for at alle på byggeplassen kan forstå dem.